

Preken

Vigslingsgudsteneste 19.11.2023: Ny biskop i Sør-Hålogaland bispedømme, Svein Valle

NB: Manus for preken – må sjekkes mot faktisk fremføring

De som bærer!

Kjære alle sammen – så flott å se så mange her i Bodø domkirke i dag, at vi kan dele denne dagen der jeg vigsles til biskop. Å se dere alle gir meg virkelig mot til å ta fatt som biskop i Sør-Hålogaland. Og at vi er en stor folkemengde samlet, gir også direkte assosiasjoner til dagens prekentekest:

Fortellingen om de fire som bærer den lamme til Jesus og som først blir hindret nettopp på grunn av en stor folkemengde, er en innholdsrik og flott fortelling.

Evangeliene forteller den som en høyst konkret hverdagshendelse i Kapernaum, da Jesus hadde tilhold der. Folk hadde hørt at Jesus var hjemme, og de visste at han gjorde underverk – blinde fikk synet tilbake, døde hørte og lamme kunne gå igjen. Det var helt eksepsjonelt – og derfor samlet det seg, naturlig nok, en stor folkemengde utenfor huset han oppholdt seg i.

Budskapet i fortellingen om de fire er viktig. Den sier nemlig noe om vår rolle i fellesskapet og om hva vårt oppdrag som kirke skal være.

Vi må vi anta at det ikke var tilfeldig at disse fire kom bærende med mannen som ikke kunne gå selv. Husk – dette er ingen lignelse – det er en konkret historie. Samtidig skjønner vi at noe må blitt utelatt, at ikke riktig alt er tatt med.

Av en eller annen grunn hadde disse fire blitt enige med den lamme om at han trengte hjelp. Kanskje var de gode venner, kolleger eller nær familie. Kanskje var de av den uselviske typen som ser at noen trenger hjelp og melder seg til tjeneste? Vi kjenner dem. Eller kanskje var det den lamme selv som ba om hjelp?

Ryktet om Jesu evne til å helbrede hadde spredt seg og disse fire, sammen med den lamme, var villige til å ta sjansen på at han vil hjelpe. Dermed tok de affære, en bære ble skaffet til veie – den lamme ble lagt på den og de gav seg i vei.

Men, initiativet til tross, da de endelig kom frem dit Jesus var, ble de hindret av folkemengden. Vi kan så klart ikke vite sikkert – men vi kan tenke oss til at de fem måtte bli svært skuffet. De hadde vært så sterke i troen på dette møtet med Jesus. De forsto at i hans nærvær var mulig å bli reist opp, men så var det denne hindringen de ikke kom igjennom.

Her skjønner vi at det må ha skjedd mer enn det som står skrevet i teksten. De må ha stoppet opp og revurdert situasjonen. Hva gjør vi nå?

Jeg kan vanskelig se for meg at hærverk er det første de tenker på – det var jo tross alt noen som eide huset – ganske så uhørt å lage hull i taket. Selv for 2000 år siden tror jeg de hadde respekt for slikt. Dermed måtte de ha gjort noen vurderinger.

Jeg ser for meg et lite komitemøte, en liten «samling i bunn» hvor ulike muligheter ble vurdert. For det var neppe snakk om å gi opp dette felles oppdraget, her var det om å gjøre å finne en løsning.

Tipper at det første alternativer var å brøyte seg igjennom folkemengden. Men at de slo det fra seg siden det kunne ført til mer skade, for både den lamme, bærerne og for menneskene i mengden, eller kanskje mengden var så stor at de var redde for å gå seg fast.

De må nok ha vurdert om det var en annen vei inn. En bakdør? Et vindu? Mye ble nok vurdert før de kom på den kreative ideen: – Hva om vi lager et hull i taket? Huset har flatt tak. Det går en trapp opp. Vi kommer oss på taket.

Da oppsto selvsagt noen nye utfordringer: De måtte skaffe verktøy til å lage hull i taket, og de måtte skaffe tau til å fire båren ned – god planlegging og masse arbeid. Man må kanskje anta at HMS ikke hadde stort fokus, men de måtte likevel påse at den lamme ikke ble skadd i operasjonen,

Dette kollektivet, denne gruppen på til sammen fem mennesker – lykkes med det de har satt seg fore. De fire bærerne og den lamme som blir båret, blir belønnet – de blir sett av Jesus: Da han så **deres** tro!

Dette er den eneste hendelsen i evangeliene at et kollektiv – en gruppe mennesker – får denne anerkjennelsen.

De fire lærer oss noe viktig om det å være kirke og det å være et fellesskap. For i en kirke og i et fellesskap så er det alltid behov for noen som bærer. Ikke bare for å bære, selvsagt – vi er jo ikke et flyttebyrå – men vi trenger de som ser behov og som gjør noe med det. Som kirkebygget trenger bjelker som bærer, trenger fellesskapet mennesker som bærer.

Vi skal se de som er fattige og de som er marginaliserte, vi skal se de som ikke får til livet på egen hånd og de som faller utenfor, vi skal se de som er syke og vi skal se når samfunnet trenger å støttes. Vi skal som kirke være et fellesskap som ser og bærer – medmennesker og hverandre. Vi skal være et sånn fellesskap som får tillit, fordi samfunnet rundt oss ser at det vi sier står i sammenheng med det vi faktisk gjør. Vi skal respondere når noen spør om hjelp.

De fire som bar båren er eksemplet. De kunne selvsagt **snakket** om hvor viktig det var for den lamme å bli båret til Jesus, men det ville ikke hjulpet ham. De måtte gjøre det, selv om det ikke ble helt enkelt. De møtte utfordringer, de møtte hindringer, de måtte utvikle løsninger og de måtte prestere.

Og gjennom fellesskap og lagspill klarte de det.

Det vi gjør – det skal vi gjøre med et fellesskap, i et fellesskap og for et fellesskap. Ofte kan vi tro at vi må klare alt selv – at det vi gjør er solo-prosjekter hvor vi alene skal både være OG utføre løsningen på de utfordringer og problemer vi ser. At vi ikke er et lag, men en gruppe av flinke gutter og jenter som driver hvert vårt show.

Det var aldri meningen at vi skulle stå alene med utfordringene: Jesus kalte tolv disipler – apostlene ble sendt ut to og to fra Jerusalem, fire stykker bar båren frem til Jesus

OG de tillot seg aldri å miste håpet – til tross for at der var hindringer.

Vi ser mot en fremtid som kommer til å bli krevende. Samtidig ser vi konturene av et samfunn som ikke er mottagelig for utfordringer, som preges av tiltagende håpløshet. Og her kommer vårt oppdrag inn – som kirke, som fellesskap og som samfunnsborgere. For håp kommer ikke av seg selv – håp trenger innsats og håp trenger fellesskap som vil bære sammen og være sammen.

Da får vi både bærekraft og værekraft og handlekraft. Og vårt samfunn og vår tid roper etter alt dette.

Bærer vi sammen som kirke og fellesskap så tåler vi utfordringer – da tåler vi motgang – da finner vi løsninger. Da bygger vi gode og levelige samfunn. Da følger vi fotsprene til de fire som bar den lamme til Jesus.

Så er det de gangene vi selv trenger å bli båret – de gangene i livet vi trenger at noen støtter oss. Da er det godt å være på samme lag, en del av et fellesskap som ser oss, gir oss den støtten vi trenger og bringer oss inn i Jesu nærhet for å reises opp.

Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige ånd som var er og blir en sann Gud fra evighet og til evighet. Amen